

[електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal>
5. Божкова В. В. Реклама та стимулювання збуту: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Божкова, Ю. М. Мельник. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 200 с.

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Удовченко В.М.
м. Полтава*

Вступ. ХХІ століття принесло людям не тільки досягнення в різних технічних областях, а і проблеми. Зміна клімату, порушення екологічного стану, хвороби – все це певним чином відображається на житті та здоров'ї людей. Але так чи інакше одні катаклізми породжують інші і залишають свій відбиток.

Актуальність. В останні десятиліття нашого століття різко зросла чисельність аварій, катастроф, дорожньо-транспортних пригод, у яких гине або втрачає здоров'я чимала кількість людей. За даними ВООЗ смертність внаслідок нещасних випадків займає третє місце у світі після серцево-судинних та онкологічних захворювань. Якщо від загальних захворювань вмирають переважно літні люди, то від нещасних випадків гине працездатна молодь. Статистика свідчить про те, що травматизм є основною причиною смерті людей у віці від 15 до 41 року [2].

Суспільство зазнає значних втрат у вигляді людських жертв, збитків від аварій, катастроф, стихійних лих. Бурхливий науково-технічний прогрес сприяв не тільки підвищенню виробництва, росту матеріального добробуту та інтелектуального потенціалу суспільства, але й значно підвищив можливість аварій великих технічних систем. Разом з тим, економічні, духовні, релігійні, етнічні та інші суперечки спричинили в цей період велику кількість війн та збройних конфліктів [3].

Отже, проблема безпеки життєдіяльності людини в умовах сучасної України набула особливої гостроти і актуальності. Щодня ми наражаємо наше життя на ризики через недотримання елементарних правил безпеки, перш за все, у побуті.

Виклад основного матеріалу. Безпека людини – це об'єктивний стан і суб'єктивне відчуття фізичної, майнової (матеріальної), соціальної, психологічної, духовної і моральної захищеності людини, її прав і свобод. Людина перебуває в безпеці, коли вона, її права і свободи надійно захищені (забезпечені, гарантовані). Інакше кажучи, саме права і свободи людини та їх гарантії і забезпечують її безпеку. Адже права людини притаманні їй природі, без них вона не може існувати як людська істота [5].

Далай Лама писав: «Усі люди є живими істотами – всі ми бажаємо досягти щастя та уникнути страждань. Наше бажання здоров'я, повного фізичного і психічного благополуччя є природним, тому що кожен намагається бути здоровим і не хворіти. Внаслідок цього, здоров'я – це не лише питання особистого інтересу, але й загальна турбота, у відношенні якої у кожного є свої обов'язки» [4, с. 178].

Особиста (або фізична) безпека характеризує стан фізичної недоторканості, цілісності людини. Особиста безпека витікає з прав людини на життя, свободу, захист від тортур та жорстокого поводження. Концепція особистої безпеки людини як захисту від насилля була запропонована урядом Канади (у межах «вузького» підходу до визначення загроз безпеці людини). «Вузький» підхід трактує безпеку людини прагматично як захищеність від загрози застосування фізичного насилля. У якості заходів зменшення насилля адвокати цього підходу пропонують механізми запобігання

та розв'язання конфліктів, підвищення ефективності, прозорості діяльності правоохоронних органів, впровадження пацифістської культури у масову свідомість [4, с. 99].

«Люди, – писав Гегель, – впевнені у тому, що держава повинна існувати і що тільки в ній може здійснюватися особливий інтерес, але звичка приховує від нас те, на чому ґрунтується наше існування. Коли людина вночі спокійно виходить на вулицю, їй не спадає на думку, що все могло б бути по-іншому. Бо ця звичка до безпеки стала її другою натурою, і ніхто не думає, що це результат лише дій особливих установ. Часто вважається, що держава тримається на силі, насправді основою цього є тільки відчуття необхідності порядку, яке мають усі» [6, с. 40].

Техногенні небезпеки можуть проявлятися у вигляді аварій технічних систем, пожеж, вибухів і інших важко передбачуваних подій. Потрапляючи в зону дії подібних екстремальних ситуацій, люди ризикують отримати травми різного ступеня тяжкості. Слід зауважити, що людина і сама є часто джерелом небезпеки. Своїми діями або бездіяльністю вона може створити для себе і оточуючих реальну загрозу життю і здоров'ю. Небезпеки, створені людиною, дуже різноманітні. Війни, соціально-політичні конфлікти, злочини, проституція, наркоманія, СНІД, голод, злидні, безкультур'я – ці та інші пороки людського суспільства є соціальними небезпеками. Таким чином, небезпеки навколишнього світу умовно розділені на три чітко виділені групи: природні, техногенні і соціальні. Вчені прийшли до висновку, що якою б діяльністю не займалася людина, де б вона не знаходилася, завжди поруч з нею існують приховані сили, які представляють для нього загрозу. Це потенційні, тобто, можливі небезпеки («потенційний» в перекладі з латинської означає «прихована сила»). Постійна наявність навколо нас потенційних небезпек зовсім не означає, що нещастя обов'язково відбудеться. Для цього необхідні певні умови. Ці умови називають причинами [1].

Небезпеки, які носять техногенний характер, як і будь-які інші, несуть великі втрати. Пожежі, наркоманія, тяжкі хвороби, війни та конфлікти різних характерів залишають свій відбиток, перш за все, на житті людей та навколишньому середовищу. Несуть в собі небезпеку здоров'ю людини.

Висновки. Щоб протистояти епідемії насильства, небезпеки і страху, необхідно знати дві обмежувальні моменти:

- до якої межі дійти, де межа між згубним страхом і страхом, даним людині на спасіння;
- необхідно тверде знання заповідей безпечної поведінки, бо воно переходить у нову якість – імідж сили, впевненості, безпеки. Народне прислів'я говорить: «Не той пропав, хто в біду потрапив, а той пропав, хто духом впав». Присутність духу значно збільшує шанси на порятунок людини в будь-якій ситуації [1].

Проблема безпеки життєдіяльності людини і всього суспільства в сучасних умовах набула особливої гостроти й актуальності. Початок ХХІ ст. ознаменувався тим, що стан навколишнього середовища неухильно погіршується і люди вже не спроможні адаптуватися до цих глобальних змін. Проблеми безпеки завдають великої шкоди людям, їх здоров'ю та суспільству загалом. Дана тема потребує глобального обміркування політиків, що в подальшому впливатиме на життєдіяльність людства.

Список використаної літератури

1. Коваленко І.К., Богатов О.І. Безпека людини в сучасному житті.
2. Луц Т.Є., Дідик К.Д. Сучасні проблеми безпеки життєдіяльності [Електронний режим]. – Режим доступу: <http://op.iee.kpi.ua/1/%D1%80.54-58.pdf>
3. Малинівська Л. Безпека людини в сучасних умовах [Електронний ресурс].

4. Маляренко Т.А. Безпека людини у мінливому світі : [монографія] / Т.А. Маляренко. – Донецьк: ТОВ « Східний видавничий дім», 2013. – 200 с.
5. Тихий В.П. Безпека людини – головний об'єкт національної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/2017/690-1507117650.pdf>
6. Тихий В.П. Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-31-46.pdf

РІВНІ СИСТЕМИ «ЛЮДИНА-ЖИТТЄВЕ СЕРЕДОВИЩЕ»

*Юрченко А. В.
м. Полтава*

Людське суспільство протягом усієї своєї історії існує, створюючи різного роду колективи – спільноти. Це зумовлено біологічною взаємозалежністю людей, перевагами співробітництва і розподілу праці, а також винятковою здатністю встановлювати взаємини через символічні комунікації. Спільна діяльність людей породжує складну систему соціальних зв'язків, яка згуртовує індивідів у єдине соціальне ціле – соціальну спільноту і через неї у соціальну систему.

У сучасному суспільстві кожна людина належить до безлічі різних соціальних інститутів, тобто форм закріплення і способів здійснення спеціалізованої діяльності, яка забезпечує стабільне функціонування суспільних відносин. Людина є членом сім'ї, навчається в школі, працює на виробництві, користується громадським транспортом тощо. Кожного разу вона є членом окремої соціальної спільноти.

Соціальна спільнота – це форма соціальної взаємодії; реально існуюча сукупність людей, об'єднаних відносно стійкими соціальними зв'язками, відносинами, яка має загальні ознаки, умови і спосіб життя, риси свідомості, культури, що надають їй неповторної своєрідності і цілності.

Здавна такі соціальні спільноти, як рід, сім'я, плем'я тощо, забезпечували людям засоби до існування, репродукцію людини, спільну протидію силам природи, іншим племенам тощо. Все це допомогло людству не тільки вціліти, а й закласти основи подальшого прогресу, розвитку цивілізації.

Соціальні спільноти відзначаються великим різноманіттям видів і форм. За кількісним складом вони змінюються від союзу двох людей (діади) до таких, які налічують десятки і сотні мільйонів, а перед загрозою знищення життя на Землі найбільшою соціальною спільнотою можна розглядати все людство, яке налічує понад 6 млрд людей. Як правило, завжди можна говорити про певну ієрархію соціальних спільнот. В одних випадках ця ієрархія жорстко визначена і регламентована, наприклад, у різного роду виробничих структурах та в армії. В інших випадках вона існує, незважаючи на відсутність такої регламентації.

Розглянемо приклад такої ієрархічної структури людських спільнот, виходячи з принципу місця проживання людини.

Мінімальною спільнотою може розглядатися союз двох людей. Як правило, це сім'я. Але це також можуть бути два студенти, що проживають разом у гуртожитку. Таку спільноту назвемо мікроколективом, що належить до більшого колективу - мешканців будинку (гуртожитку).

Умови проживання в окремих будинках значною мірою визначаються якістю комунального обслуговування, яке здійснює житлово-квартирне управління чи інша аналогічна структура того мікрорайону, в якому знаходиться будинок. Таким чином, мешканці мікрорайону можуть розглядатися як члени одного великого колективу, який